

Hafliði Hallgrímsson: Cellokonsert

Islandsk musikkliv kan i forhold til befolkningens størrelse oppvise en imponerende aktivitet, kvalitet og bredde. Nasjonens musikkliv måtte bygges opp fra grunnen av etter frigjøringen fra Danmark i 1944, men allerede i tiden før dette hadde man som i Norge 50 år tidligere, anvendt musikken som et viktig element i nasjonsbyggingen. Et navn som Jon Leifs (1899-1968), er ikke til å komme utenom i Islandsk musikk. (Her anbefales på det varmeste filmen "Tears of Stone" fra 1995 om Jon Leifs' liv.)

Hallgrímsson hører til den første etterkrigs generasjonens av musikere og komponister; en generasjon kunstnere som kunne benytte seg av de teknologiske nyvinningene, blant annet bedrede muligheter til å kunne reise. Først og fremst til "naboer" som USA og Storbritannia. Etter endt utdanning som cellist i London (og en påbegynt utdanning innenfor visuell kunst og teknisk tegning!) spilte han i English Chamber Orchestra før han avsluttet sin musikerkarriere som solo-cellist i Scottish Chamber Orchestra. I 1983 brøt han tvert med sin musikerkarriere, for å kunne konsentrere seg om sin egen komponering. I forbindelse med denne "nye given" trakk han tilbake alle komposisjoner han hadde skrevet til da.

På bakgrunn av dette er det vel ikke så overraskende at hoveddelen av H.s musikk er skrevet for strykere. Hans gjennombruddsverk er uten tvil verket 'Poemi', som han fikk Nordisk Råds musikkpris for i 1986. I verket finner vi i tillegg til en utpreget nordisk tone modernistiske strykeeffekter og notasjonsmåter som minner om polakken Lutoslawskis "aleatoriske kontrapunkt." (Dette vil si at den enkelte musiker bare delvis har koordinerte linjer gjennom tegn fra dirigenten. Hastighet og noen ganger artikulering avgjøres av den enkelte utøver.) H. integrerer det nordiske og modernistiske på en forbausende naturlig måte. Den nordiske "tonen" har sammenheng med selve "spacingen" i musikken. Nordisk musikk kjennetegnes ofte ved at man i motsetning til i kontinental musikk, lar de musikalske elementene få tale ut før man introduserer eventuelt nye musikalske idéer. Selv om man skal være forsiktig med slike konkrete overføringer er det klart at dette mentalt kan illudere landskap med mye plass og lite mennesker, et bilde på nordisk natur.

Kveldens komposisjon er H.s andre cellokonsert. Den kjennetegnes av den samme nordiske cantilene; en melodilinje vidt utlagt i tid som med utgangspunkt i en puls, brer seg ut i solo-stemmen, senere også til orkesteret. Melodien akselererer før det hele føres tilbake til pulsen i åpningen via solo-kadensen som er plassert mot verkets slutt. I avslutningen spilles celloens innledende linje én oktav høyere enn i begynnelsen og kan dermed oppfattes som endelig "frigjort". Men de "friere" spillemåtene (aleatorikken) er i dette verket tonet litt ned.